

Hamlet i Belgrad

– Att visa en döskalle betyder något annat för dom än för oss/Erik Ehn, skådespelare

JAG HAR YNNESTEN ATT DÅ OCH DÅ få resa med mitt arbete. Dramaten blir, som vår nationalscen, ibland inbjuden med någon föreställning till nationalscener i andra länder.

I början av maj reste vi med *Hamlet* till Belgrad i Serbien.

VI SKÅDESPELARE I ENSEMBLEN ses någon vecka innan för att bara gå igenom vår text. Den känsla jag får är att *vi är så få personer*. Vi är nio stycken och jag tycker att vi ser så få och bräckliga ut. Tills jag plötsligt inser att det vi reser med är så mycket mer än bara oss själva; Vi reser med en historia, ett öde och en berättelse som är så mycket större än oss själva.

Och det är den historien som skall levandegöras av oss, för en helt annan kultur. Det är med andra ord mycket vi reser med, även om vi är få.

I Belgrad är medellönen tre tusen kr/månad. Det är ett land med en oerhört dramatisk nutidshistoria, de letar fortfarande efter krigsförbrytare som skall överlämnas till Haag, det är bara tio år sedan Nato bombade strategiska mål mitt inne i stadskärnan. Skrämmande spår av förstörda byggnader vittnar om hur hårt staden

Jonas Malmsjö, Börje Ahlstedt, Erik Ehn, Björn Granath och Stina Ekblad i Dramatens uppsättning av *Hamlet*. Foto: Sören Vilks

drabbades. Idag strejkar textilarbetare på grund av obetalade löner tre år tillbaka i tiden, för någon vecka sedan skar en strejkleddare av sig sitt eget finger och åt sedan upp det för att bevisa hur långt de är beredda att gå. När de stora protesterna och demonstrationerna bröt ut på nittio-talet var teatern högst närvarande. Då öppnade teatern sina portar och demonstranter sökte skydd i Teaterns lokaler. Det finns med andra ord en större politisk tyngd och symbolik i den byggnaden, än i vår Dramaten.

Självklart tas en berättelse som *Hamlet* emot på ett annat sätt i en sådan miljö. Pjäsens nyckelord som makt, död, hämnd, tvivel, hot, tillhörighet, klingar på ett annat sätt i deras öron. Att visa en döskalle betyder något annat för dom än för oss. I det ligger absolut ingen värdering, det är bara olika. Det finns också ytterligare en sida av ett sådant här gästspel, det märkte jag om inte annat på presskonferensen. Serbien vill bli medlem i EU, Sverige är blivande ordförande-land i EU, att kulturen och det universella som finns i mänskliga känslor och konst är en förenande länk gör mig ännu mer övertygad om att det jag gör är viktigt, oerhört viktigt. Dramaten har samarbetat flera gånger med Nationalteatern i Belgrad, för ett par år sedan gästspelade jag där med *Macbeth* och för ett år sedan arbetade jag ned en serbisk regissör som i Sverige satte upp Strindbergs *Drottning Kristina*. Gästspelet gick bra, vi fick ett fint mottagande och vår berättelse, med nio små människor som verktyg, landade och fick liv. Ett annat liv, för att där speglas allt mot en annan vardag och en annan tillvaro än vår. Men, ”att vara eller inte vara” Att leva eller dö finns ju överallt i alla länder hos alla folk, men på olika sätt...

Nationalteatern i Belgrad. Foto: Nationalteatern

Text: Erik Ehn